

Austrija je zapretila pravnom akcijom nakon što je zvanični Brisel dao zeleno svetlo za nuklearni projekat "Pakš II", koji pokreće susedna Mađarska.

I dok Viktor Orban već slavi to što mu je EU dozvolila da za 12,5 milijardi evra gradi nuklearnu elektranu u svojoj zemlji, austrijska Vlada i energetske kompanije iz Austrije i Nemačke se ne predaju bez borbe, i pokušavaju da ospore odluku.

Margaret Vestager, komesarka za zaštitu konkurencije EU sada se nalazi pod posebnom lupom javnosti, jer će njena odluka povodom žalbe u svakom slučaju izazvati burne reakcije i rasplamsati debatu unutar same EU, ali i van nje. Vestagerova mora da proceni da li je žalba protiv Mađarske opravdana ili ne, i nakon razmatranja dokaza istu odobri ili odbaci.

Najava da će EU uskoro potpuno ukinuti državno finansiranje dovedena je u sumnju nakon što je Evropska komisija prošle nedelje iznenada odustala od procedure povodom kršenja pravila EU, koju je pokrenula protiv Mađarske zbog dodeljivanja projekta izgradnje "Pakš II" bez prethodnog tendera, piše "Politiko".

Uz to i sve veći strah da Evropska komisija potpada pod uticaj ruskog lobija, Margaret Vestager je i te kako svesna da će naići na žestoku kritiku i osudu ukoliko presudi u korist Mađarske i njenog dila sa Rusijom, koji bi još jednom pokazao da Kremlj ne preza od toga da koristi "energetsku diplomatiju" kako bi osigurala strateški uticaj u srcu Evrope, smatraju Austrijanci.

Upravo zato je najžešći protivnik projekta Vlada Austrije, koja je zbog svojih jasnih antinuklearnih stavova podigla uzbunu i kada je EU odlučila da odobri Velikoj Britaniji (pre Bregzita) da državnim novcem subvencionise izgradnju nuklearne elektrane "Hinkli Point C", koja je koštala nekoliko desetina milijardi evra. Austrija strahuje da bi, ukoliko se Mađarskoj odobri izgradnja "Pakš II" nuklearne elektrane, mnoge zemlje mogle da krenu istim putem.

- Ako Evropska komisija odobri "Pakš II", Austrija će se okrenuti svim pravnim instrumentima, uključujući i pokretanje postupka pred Evropskim sudom pravde - izjavio je austrijski vicekancelar i ministar energetike Rajnhold Miterlener, dodavši da je širenje nuklearne energije u Evropi pre svega opasno.

Atomska matematika

Glavno pitanje koje se postavlja pred Vestagerovu je da li se brojke predočene u projektu "Pakš II" uklapaju. Zemljama EU zabranjeno je dotiranje koje može ugroziti poslovanje privatnih kompanija. Mađarska demantuje tvrdnje da se deo nuklearne elektrane finansira državnim novcem, ističući da je glavni deo sredstava obezbeđen zahvaljujući pozajmici od 10 milijardi evra koja stiže iz Rusije, dok ostale 2,5 milijarde dolaze iz privatnih kompanija.

Janoš Lazar, šef kabineta mađarskog premijera Viktora Orbana izjavio je da "Komisija više ne osporava sporazum Mađarske i Rusije o izgradnji nuklearne elektrane". Evropska komisija odbila je da prokomentariše svoju odluku.

Zvanična Budimpešta je u utorak negirala da u projektu "Pakš II" ima državne pomoći, ali dodala:

- Uprkos svemu, Mađarska je spremna na kompromis, i čak na to da EU pošalje svoje posmatrače koji bi pratili da li se projekat "Pakš II" odvija po pravilima Unije.

Dok stručna javnost u Evropi bruji zbog štetnosti izgradnje nuklearke "Pakš 2", u Srbiji se rasprava o ovom projektu završila u tišini, i to još prošle godine.

Iako će se graditi na samo 63 kilometra od naše granice, prema saznanjima "Blica", tridesetak ljudi, uglavnom lobista, i nešto malo stručne javnosti dali su zeleno svetlo za nuklearni projekat u komšiluku. Stručnjaci upozoravaju da bi mogući akcidenti na ovom pogonu "đavolje energije" imali mnogo veće posledice na zdravlje ljudi, ali i životnu sredinu u Srbiji nego u nekim delovima Mađarske.

Zabrana za izgradnju se morala staviti tim pre što su nuklearke i potencijalne mete terorističkih akcija fundamentalista, a dobro upućeni tvrde i da je izazivanje havarija na nekoj od 195 nuklearki u Evropi jedan od njihovih ciljeva.

- One su velika opasnost ukoliko bi teroristi krenuli na njih i zato bi država morala da vodi računa šta joj se dešava u komšiluku - kaže Zoran Dragišić, profesor bezbednosti.

Za doktorku Draganu Janjić, radiologa, nuklearke u komšiluku su tempirana bomba za zdravlje ljudi i zato joj je nejasno zašto nadležna ministarka Snežana Bogosavljević nije alarmirala srpsku stručnu javnost.

- Svi u Evropi su se digli na noge, a mi ćutimo iako je za nas najopasnije. Ako bi došlo do havarije, u roku od sat vremena povećala bi se radioaktivnost, koja bi ostavila nesagledive posledice po zdravlje stanovništva. Zato je Srbija morala mnogo žešće da reaguje - kaže Janjić koja nije ni znala za "javnu raspravu".

izvor: blic.rs